

безумовно, як надання рекомендацій щодо форм притягнення до відповідальності, що доповнюють кримінальну відповідальність, у тому числі заходів визнання, репарацій, реабілітації, відновлення та, що важливо, гарантій неповторення» (п. 115) [3].

Література:

1. Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms of 1950. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=basictexts&c>
2. Inter-State case *Ukraine v. Russia (X)*: receipt of completed application form and notification to respondent State. ECHR 220 (2022) 28.06.2022. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=003-7372751-10076076>
3. Reports A/77/533: Independent International Commission of Inquiry on Ukraine – Note by the Secretary-General. 18 October 2022. URL: <https://www.ohchr.org/en/documents/reports/a77533-independent-international-commission-inquiry-ukraine-note-secretary>
4. Resolution of the European Court of Human Rights on the consequences of the cessation of membership of the Russian Federation to the Council of Europe in light of Article 58 of the European Convention on Human Rights. 22/03/2022. URL: https://echr.coe.int/Documents/Resolution_ECHR_cessation_membership_Russia_CoE_ENG.pdf
5. We Are from Ukraine. URL: <https://www.facebook.com/legalsupportukraine>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-65>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В ДЕРЖАВІ

Паршин Ю. І.

*доктор економічних наук, професор,
старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії
з дослідження проблем протидії організованим злочинності та корупції
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Громадянське суспільство необхідно розглядати з позиції того, що воно є насамперед партнером правової держави, оскільки без його активного громадянського позиціонування є неможливим функціонування інститутів демократії [1].

Значимо, що громадянське суспільство є системою громадських структур які необхідні для його нормального функціонування. Такі структури за своїм охопленням можна класифікувати від мікроструктур

до макроструктур, наприклад сім'я, громадські організації, партії, професійні союзи спілки, держава тощо. При цьому слід зауважити, що чим ширше коло цих соціальних утворень і оптимальніші умови їх саморегуляції, тобто дієздатності, тим міцнішим є громадянське суспільство.

Його структури (національні, політичні, економічні, релігійні, наукові, освітні тощо) мають свою соціальну базу, умови формування, відображають сутність сучасних суспільних відносин, зв'язків, станів, будучи їх необхідним виразом і завжди зорієнтовані майбутнє.

У то же час, для особистості в умовах харизми, виникає ситуація ніби вона є поза структурою громадянського суспільства. Таку особистість треба розглядати як елемент більш складної конструкції яка потрібна системі для її подальшого розвитку, а не як окрему людину-громадянина. І саме для таких елементів треба створювати систему соціально-правового захисту, сутність якої полягає у охороні та розмежування їх інтересів. При цьому на перший план висувуються економічні структури, які організовані на базі приватної власності та їх антиподи – профспілки, але не окремих працівників.

У системі громадянського суспільства держава проявляється у двох формах: як суб'єкт господарювання і як владна структура. Як владна структура держава в системі громадянського суспільства виступає як елемент, якому відведено об'єднувальну роль. Основними функціями при цьому є розмежування інтересів, забезпечення самостійності, безпека та життєдіяльність структур громадянського суспільства. Тобто виникає необхідність у теоретичному аналізі функцій держави в мінливих умовах сьогодення. Очевидним є такий напрям у діяльності держави, як забезпечення стабільності функціонування складових частин громадянського суспільства, а саме виконання державою загально соціальної функції.

Зазначимо, що держава у відносинах із профспілками може виступати або як майнова, господарська структура громадянського суспільства, або як представник певних державних підприємств, установ, організацій. Держава у ринкових умовах на може бути загальним гарантом виконання майнових зобов'язань, прийнятих на себе будь-яким власником засобів виробництва.

Також слід зауважити, що поряд із загальною соціальною функцією держава виконує і правоохоронну функцію, що має за мету забезпечення законності та правопорядку у суспільстві. Ці обидві функції мають внутрішній характер, а зовнішня доповнює їх в аспекті захисту громадянського суспільства від зовнішнього нападу та руйнування, а також встановлення відносин добросусідства з іншими державами, структурами інших громадянських суспільств і сприйняттям їхнього досвіду.

Системний та комплексний аналіз сучасних соціально-правових проблем слід проводити з повним розумінням структури та перспектив розвитку громадянського суспільства. Громадське суспільство повинно

ґрунтуватись на чинному законодавстві про працю, що переважно визначає правове становище працівника.

Необхідно підкреслити, що держава, як владна структура встановлює мінімум гарантій у сфері працевлаштування, збереження трудових відносин, оплати праці, її режиму та відпочинку, а також інших соціальних виплат. З іншої сторони фактично зміцнюється захисна роль тих структур громадянського суспільства, які протистоять власнику засобів виробництва, а не державі як владній структурі, а також беруть участь у встановленні порогових гарантій у сфері праці та відпочинку, і що знаходить своє закріплення у колективних договорах та інших угодах. Зазначимо також, що визначається тенденція обмеження правового стану працівника і на рівні трудових правовідносин. Контрактна форма прийому на роботу в умовах наростання безробіття надає власнику можливість знижувати до мінімуму всі передбачені надання на адресу працівника. В таких умовах завищується коло обов'язків та інших умов, що виробляються наймодавцем і насамперед з урахуванням інтересів власника засобів виробництва.

Проблеми професійної підготовки та відповідності у період становлення громадянського суспільства є також турботою самого працівника. Весь тягар забезпечення фізичної, інтелектуальної та моральної готовності працівника до праці все частіше сприймається як обов'язок самого виконавця. Наймодавець самоухиляється від усіх обов'язків, які безпосередньо не пов'язані з організацією процесу праці та збуту його результатів, а отже, підприємцю не вигідні будь-які інвестиції, зокрема й у професійну підготовку, формування особистості виконавця, оскільки працівник цікавить його передусім як якісна робоча сила.

Зазначимо, що у період становлення громадянського суспільства значно модифікується виховна функція трудового права, що, безумовно, має стати об'єктом пильної уваги інших структур громадянського суспільства, зокрема і законодавця.

Література:

1. Громадянське суспільство в Україні. Взаємодія органів виконавчої влади з громадськістю. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/courses/hromadianske-suspilstvo-v-ukraini-vzaiemodiia-orhaniv-vykonavchoi-vlady-z-hromadskistiuv-7c2ca41c-c4e7-4679-82b2-61d48836a0cd> (дата звернення: 25.09.2022).